

utförde han olika roller, *gymnasisten* i »Kråkfötter», *Abilgard* i »Engelbrekt och hans dalkarlar», *Marcel* i »Vildfågel», *hofnarren* i »Drottning Margot och Hugenotterna», *köpmannen Birch* i »Hvem är han?», *borgmästaren* i »Leonardo». I komiska gubbroller lyckades han bättre än som älskare och ung ridare.

Åren 1880—85 var han anställd vid Stora Teatern i Göteborg under Hillbergs, Fr. Hedbergs och Lorentz Lundgrens ledning, därpå följde engagement vid Kungl. Teatern till 1901, då han tog anställning hos Alb. Ranft. Han uppträdde då först på Djurgårdsteatern i den franska farsen »Sendraget», därefter under vintersäsongen på Södra Teatern i *Lundströms* roll i »Andersson, Pettersson och Lundström» (öfver 100 gånger) och som *prästen* i »Ett köpmanshus i skärgården» och sedan mestadels på Svenska Teatern intill 1911. I början af följande år gästspelade B. på nya Dramatiska Teatern i »En minnesfest», »Michel Perrin», »Första fiolen», samt i april och maj 1913 i »Jeppe på berget» och »Fregattkaptenen».

B:s första roller på Dramatiska Teatern voro *gamle Ekdal* i »Vildanden», *Jörgen* i »Ambrosius», *Per klockare* i »Erasmus Montanus» — han spelade vintern 1885—86 äfven *Löparnisse* i »Wermländingarne» på Stora Teatern. Bland hans öfriga roller på Dramatiska Teatern märkas *Turman* i »Geografi och kärlek», *Morten Kiil* i »En folkfiende», *Mortensgård* i »Rosmersholm», *Orgon* i »Tartuffe», *Kapten Puff*, *Argan* i »Den inbillningssjuke», *Dilling* i »Första fiolen», *Blandinet* i »De små fåglarne», *Etatsrådet* i »Kära släkten», *Daniel Hejre* i »De ungas förbund», *Borgmästaren* i »Revisorn», *prästen Stråman* i »Kärlekens komedi», *Spole* i »En midssommarnattsdröm», *Mårten* i »Mäster Olof», *Tobias* i »Trettondagsafton», *Fromont* i »Fregattkaptenen», *Forsslund* i »Ett lysande parti», *Pumpendal* i »Svärfar», titelrollen i »Magister Bläckstadius», *Konjander* i »Hittebarnet», *kommerserådet Mühlingk* i »Ära», *Gråström* i »Ett resande teatersällskap», *Fritz* i »Civilklädd», *Claudio* i »Mariannes nycker», *Joseph* i »Vi skiljas». Bland hans roller på andra teatrar märkas *dödgräfvaren* i »Hamlet», *Autolycus* i »En vintersaga», *Falstaff* i »Henrik IV» (Svenska Teatern, januari 1907), *Jeppe på berget*, *doktor Jüttner* i »Gamla Heidelberg», *Striese* i »Sabinskornas bortröfvande», *Ole Madsen* i

»Den röde hanen», *Beermann* i »Moral», *Heinz Hagedorn* i »Ungdomsvänner» samt *Bräsig* i »Lifvet på landet» (en annan dramatisering än den äldre och populära, uppfördes endast några få gånger på Vasateatern).

I januari 1913 uppträdde B. på Dagmar-teatern i Köpenhamn som *Falstaff*. Samma år och 1914 gästspelade han i Helsingfors och Åbo. Under de följande åren har han uppträdt som gäst på nya Intima Teatern i Stockholm som *Argan* i »Den inbillningssjuka», *Herman von Bremen* i »Den politiska kanstöpären», *Schröderheim* i Strindbergs »Gustaf III», *Heinz* i »Ungdomsvänner». På denna teater firade han sitt 40-årsjubileum som skådespelare den 13 dec. 1917, då han uppträdde som *Kapten Puff* och som *Jeronimus* i »Pernilles korta frökentid». Hösten 1918 spelade han på samma scen sir *Peter Teazle* i »Skandalskolan». I början af 1919 uppträdde han under en landsortsturné i sin gamla roll i »På vakt». Turnén måste afbrytas, då han skadat sig i en fot. Ena benet måste amputeras. B. afled några dagar efteråt — den 24 febr. — af hjärtförlamning.

Han erhöll Litteris et artibus den 1 dec. 1895 och blef ridhare af Vasaorden den 6 juni 1917. — Gift 1) den 8 dec. 1888 med skådespelerskan *Lina Sandell* (se d. n., äktenskapet upplöstes i juni 1891), 2) den 12 juni 1899 med *Maria Janson*, dotter af byggmästaren A. G. Janson.

Alma Maria Isabella Göthlin. K. T.:ne 1 juli 1885—30 juni 1887.

Född i Hjortqvarn i Nerike den 11 jan. 1864 (dotter af kamreraren *J. P. Göthlin* och hans maka, född *Norström*). Elev vid Kungl. Teatrarnes elevskola 1882—1885 åtnjöt hon samtidigt undervisning i sång för fröken *Anna Willman* och i deklamation för fröken *Fanny Åberg*. Blef 1885 engagerad vid K. Teatrarnes talscen, kvarstod i två år och utförde bl. a. följande roller: *Susanne* i »Herr Derblays giftermål», *Lisbeth* i »Erasmus Montanus», *Agathe* i »Den hvita halsduken», *Pauline* i »Den gifta mannen i staden och på landet» och *Emma* i »Inackorderingar». — Gift i Stockholm den 1 mars 1887 med ingenjören *Sten Ericson*, men skild 1913, hvarefter hon kallade sig fru Göthlin.

Bror August Palme. *K. T. ne* 1 juli 1885—30 juni 1888. *K. Dr. T.* 1 juli 1888—30 juni 1898. *Dr. T.* 1 juli 1898—30 juni 1907. *Nya K. Dr. T.* från 1 juli 1907.

Född i Kalmar den 18 dec. 1856. Föräldrar grosshandlaren *Johan Theodor Palme* och *Olavia Cecilia Mariana Ohlsson*. Han flyttade till Stockholm 1868, gick 1874 från gymnasium till *K. Teaterns* elevskola men stannade där endast två månader, hvarefter han fick anställning vid *Stjernströms Nya Teater*, där han först fick den unge prins *Gustaf Adolfs* roll i »*Siri Brahe* och *Johan Gyllenstjerna*» och därefter spelade *Schiller* i »*Kadettskolan i Stuttgart*», *Torolf* i »*Kämparne på Helgoland*», *Johan Fleming* i »*Daniel Hjort*», *Abilgard* i »*Engelbrekt* och hans dalkarlar» m. fl. Vid *Nya Teatern* stannade han till 1878, återvände dit 1879 efter ett spelår vid *Svenska Teatern* i *Helsingfors*, stannade till våren 1880, var sedan under tre månader anställd vid fru *Littmarcks* sällskap och kom i december till *Emil Hillbergs* trupp i *Göteborg*. Vid *Stora Teatern* därstädes stannade han under *Frans Hedbergs* och *Lorentz Lundgrens* direktörstid intill 1885, då han på samma gång som *Oscar Bäckström* fick engagement vid *Kungl. Dramatiska Teatern* i *Stockholm*. Under ungdomsåren hade han företagit upprepade studieresor till kontinenten, hade besökt *Berlin* fyra somrar, *Wien* två och *Paris* en.

Bland hans förnämsta roller i *Göteborg* voro *Bengt Lagman* i »*Bröllopet på Ulfåsa*», *Figaro* i »*Figaros bröllop*» (*Beaumarchais'* komedi), titelrollerna i *Mäster Olof*, *Ambrosius*, *Ruy Blas*, *Othello*, vidare *André* i »*Dora*», *Paul* i »*De onyttige*», *Hjalmar Ekdal* i »*Vildanden*», vid dess första uppförande i *Göteborg* den 5 maj 1885 och *Hamlet*, vid hans afskedsrecett, den 29 maj samma år. I besittning af en behaglig sångröst kunde han äfven reda sig i operettroller; hans bästa prestation på detta område var titelrollen i »*Tiggarsstudenten*». Bland hans andra sångroller voro *Bellamy* i »*Villars dragoner*» och *Mossul* i »*Konung för en dag*». På den kungliga scenen blef *Hjalmar Ekdal* hans första roll, därefter följde *Ambrosius*, grefve *André* i »*Denise*», *Erik XIV* i »*Kung Erik*» (på *Stora Teatern*) och våren 1886 *Tygesen* i »*Geografi och kärlek*». Under de följande åren framställde han *prinsen* i »*Det var en gång*», *Hans Kampe* i »*Det nya systemet*», *Rosmer* i »*Rosmersholm*»,

titelrollen i *Clavigo*, *Roger de Céran* i »Sällskap där man har tråkigt», *Ernesto* i »Galeotto», *Helmer* i »Ett dockhem», *Lyngstrand* i »Frun från hafvet», *Robert Heinecke* i »Åra», *Falk* i »Kärlekens komedi», *Ernesto* i »Järn och blod», *Finn Hals* i »Kung Midas», löjtnant *Wärn* i »Moln», *Ruy Blas*, *Ferdinand* i »Kabal och kärlek», *Karudatta* i »Vasantasena», *apotekaren* i »Krig i fred», *Neipperg* i »Madame SansGêne», *Omar* i »Talismanen», *Percinet* i »Romantik», *Romeo* i »Romeo och Julia», *Bellman* i »På gröna lund», *Gringoire*, *Maurice* i »Brott och brott», *Egmont* (på Stora Teatern), *Elis* i »Påsk», *Den okände* i »Till Damaskus», *Karl XII* i Strindbergs skådespel, *Anselmo Barbado* i »En veneziansk komedi», *Petruchio* i »Så tuktas en argbigga», titelrollen i »Giorgione», *Ejbæk* i »Äfventyr på fotvandringen», grosshandlar *Holm* i »Far och son», *Tellheim* i »Minna von Barnhelm», hertigen af *Albanien* i »Kung Lear», prins *Karl* i »Karin Månsdotter» m. fl.

På nya Dramatiska Teatern har han bl. a. utfört följande roller: *Leicester* i Schillers »Maria Stuart», prosten *Hall* i »När det unga vinet blommar», *Sten Sture* i »Siste riddaren», *Berttrand de Mauret* i »Eldprofvet», *Bellman* i »En afton på Tre liljor», *Raymond* i »Sällskap där man har tråkigt», *Théophile Vernet* i »Kärleken står på vakt», *Per Ennius* i »Bror och syster», *Jean* i »Fröken Julie» (som han förut spelat som gäst i landsorten), *Kejsaren* i »Androkles och lejonet», *Adolf* i »Fodringsägare».

Han erhöll den 1 dec. 1897 »Litteris et artibus» och blef den 6 juni 1917 riddare af Vasaorden.

Eva Gustafva Axelina Swensson, sedan Fru Hamrin, därefter Fru Nyblom. *K. T:ne* 1 juli 1885—30 juni 1887. *K. Dr. T.* 1 juli 1889—30 juni 1898. *Dr. T.* 1 juni 1898—30 juni 1900.

Född i Stockholm den 16 maj 1864 (dotter af musikdirektören vid K. Värmlands regemente *Axel Adam Swensson* och *Emelie Euphrosyne Gustava Strömberg*). Elev den 1 juli 1882 vid Kungl. Teaterns elevskola och fick efter tre år engagement som skådespelerska. Spelåret 1887—88 var hon anställd vid Vasateatern under *Anna Petterssons*, *Gründers* och *Kloeds* styrelse. Hösten 1889 återvände hon till Dramatiska Teatern, där hon stannade till våren 1900, hvarefter hon varit anställd

hos Ranft, dels vid Södra Teatern, dels vid Vasateatern. Bland hennes roller vid Kungl. Teatern äro Oberon i »En midsommarnattsdröm», kadetten *Paul* i »De oskiljaktiga», *Alice Du-teuil* i »Fregattkaptenen», *Maria* i »Trettondagsafton». Bland roller, utförda på Ranfts scener, äro *Clemence* i »Kammarjungfrun» på Södra Teatern och på Vasateatern *mrs Waldgrave* i »Bland bälde riddersmän», *Anna Wall* i »Wall, Beyer & komp.», *Laura Ahldorf* i »Som man är klädd» m. fl.

Hon gifte sig 1888 med skådespelaren *Ossian Hamrin* (se d. n.), hvilket äktenskap upplöstes genom skilsmessa. Den 2 aug. 1900 ingick hon nytt gifte i Tullstorps prästgård i Skåne med skådespelaren *Knut Magnus Nyblom* (se d. n.).

Carl August Söderman. *K. T.*ne 1 juli 1885—30 juni 1887. *K. Op. gästspel* 25 och 30 april 1891, 22—26 febr. 1893, 3 ggr; *fast anställning* 1 juli 1893—30 juni 1898. *K. T.* 1 juli 1898—30 juni 1910.

Född i Stockholm den 13 okt. 1860. Föräldrarna voro kormästaren vid Kungl. Teatern, tonsättaren *Johan August Söderman* och skådespelerskan *Eva Kristina Bergholm*. Vid faderns död år 1876 måste han sluta sina skolstudier. Han fick då plats i Elkan & Schildknechts musikhandel. Här stannade han i åtta år, men tog under tiden sänglektioner för operasångaren Axel Rundberg och fick så tillstånd att debutera å operascenen, hvilket skedde den 27 april 1885 som *Mefistofeles* i Boitos opera. Efter denna debut fick han fast engagement från 1 juli s. å. Två år senare sökte han och erhöll Jenny Lindstipendiet och reste i januari 1888 till Paris, där han i ett par år studerade sång för den berömde sångläraren Delle Sedie. Studerade sedan under åtta månader i Italien, hufvudsakligen i Milano. Återvände till Stockholm och uppträdde ett par gånger i april 1891 som *Jago* i »*Otello*». Var sedan engagerad hos August Lindberg vid Stora Teatern i Göteborg 1891—1892 och återengagerades 1893 vid Kungl. Operan, som han sedermera oafbrutet tillhörde till 1910. Bland de roller, han utförde å operascenen, må nämnas *Mefistofeles* i »*Mefistofeles*» och »*Faust*», *Nelusco* i »*Afrikanskan*», *Amonasro* i »*Aida*», *Mercutio* i »*Romeo och Julia*», *Saint-Bris* i »*Hugenotterna*», *Bartholo* i »*Barberaren i Sevilla*» och »*Figaros bröl*

lop», *Leporello* i »Don Juan» och *Escamillo* i »Carmen», *Telramund* i »Lohengrin» och *Tonio* i »Pajazzo». Vid flera tillfällen tjänstgjorde Söderman som förste regissör, och vid Albert Ranfts öfvertagande af operaverksamheten under spelåren 1908—1910 var han anställd som regissör på ordinarie stat. Under många år verkade han äfven som sånglärare. Efter sin afgang från operascenen tog han anställning som regissör vid Oscars-teatern. Han afled på Ersta sjukhus den 15 febr. 1916. — Gift i Stora Malms prästgård den 25 jan. 1891 med opera-sångerskan *Erika Kristina Bergensson* (se denna).

Ragvald Olof Esaias Bergqvist. *K. T:ne* 1 juli 1885—30 juni 1888. *K. Dr. T.* 1 juli 1888—30 juni 1890.

Född den 6 juli 1863. Elev 1 juli 1883. Uppträdde endast i mindre roller. Sedan han slutat vid Kungl. Dramatiska Teatern for han till Amerika, där han blef apotekare i Chicago.

Lotten Jenny Anne-Marie Seelig, sedan Fru Seelig-Lundberg, därefter Fru Seelig-Sandberg, sedan Fru Seelig-Sandgren. *K. T:ne* 1 sept. 1885—30 juni 1887. *K. Dr. T.* 1 sept. 1891—30 juni 1898; *K. Op.* soaréer 23 mars 1895, 30 mars 1897 och 3 maj 1898.

Född i Stockholm den 31 juli 1867 (dotter af antikvariske bokhandlaren *Hartvig Viktor Robert Seelig* och *Antigone Hildgard Elisabeth Braunstein*, dotter till violinisten i Kungl. Hofkapellet *Carl Fredrik Braunstein*). Vid 15 års ålder blef hon 1884 elev i Kungl. Teaterns elevskola och redan under samma säsong erhöll hon *Hedvigs* roll i »Vildanden», då detta skådespel uppsattes under ledning af *Aug. Lindberg*. Hennes intelligentia lösning af den vanskliga uppgiften (premiären ägde rum den 30 jan. 1885) blef en genomgående seger, som fäste de största förhoppningar vid den unga nybörjerskan. Hennes därpå följande roller — hufvudrollen i »En liten förmyndare», *Yngva* i »Ensam», *Karin* i »Nya systemet» — väckte mindre uppeende. Efter tvåårigt engagement afgick hon från Dramatiska Teatern, öfvergick till Svenska Teatern i Helsingfors och fick där en god öfning i olikartade uppgifter. Efter två år därstädes var hon 1889—90 engagerad hos *A. Lindberg* och 1890—91 vid Svenska Teatern under *Holmquists* direktörskap.

Under denna säsong utförde hon med stor framgång *Izas* roll i »Bildhuggaren Clémenceau» och *fru Elvstedts* i »Hedda Gabler». Under våren och sommaren 1891 företog hon en studieresa till Paris, där hon fick lektioner af Coquelin d. ä. Hösten s. å. var hon åter fästad vid Dramatiska Teatern, där hon gjorde sin reentré som *Emma Scarli* i »Stulen lycka», som då uppfördes för första gången. Åter en afgjord seger! Under de följande åren fick hon hufvudroller i många pjäser, bland dem titelrollerna i »Musotte» och i »Mariana», *Ellen* i »Lön-dörren», *Kerstin* i »Lilla professorskan», *Hanna* i »Två val-språk», *Inga* i »Farbror Pål», *Renata* i »Förrådd», *Alma* i »Åra», *Lucy Watson* i »Sällskap där man har tråkigt», *fröken Hacken-dorf* i »Damernas vän», *Bettina* i »Undangömd lycka», *Mathilda* i »Offrad», *Fröken* i »Tillfälligheter». Vid 3 soaréer på Kungl. Operan spelade hon *Gertrud* i »Strandbybör», *Iza* i »Bildhuggaren Clémenceau» och grefvinnan *Eugenia* i »I lif och död».

1898 lämnade hon åter Dramatiska Teatern, var sedan fästad vid Emil von der Ostens trupp, hade egen trupp 1904—1908, var därefter anställd hos Alb. Ranft, en kort tid vid Intima Teatern och från hösten 1907 vid Lorenzbergsteatern i Göte-borg. Bland hennes många roller i landsorten äro så olik-artade uppgifter som *Nora* i »Ett dockhem», *fru Alving* i »Gengångare», *Susanne d'Ange* i »Falska juveler» och *Cyprienne* i »Låt oss skiljas». En förträfflig prestation var *hustrun* i »Åkaren Henschel» — uppförd af v. d. Ostens trupp äfven i Stockholm. Vid Svenska Teatern 1908 hade hon sin främsta uppgift som *modern* i »Den okända».

Gift 1) med genremålaren *Carl Robert Lundberg* 1893, äkten-skapet upplöstes 1899, 2) med skådespelaren *Johan Harald Hildetand Sandberg* 1906, äktenskapet upplöstes 1912, 3) med advokaten *Torsten Sandgren* 1913.

Helfrid Signe Cecilia Sundqvist, sedan *Fru Lambert*. *K. T. ne*
1 sept. 1885—30 juni 1887.

Född i Stockholm den 5 mars 1869. Föräldrarne källar-mästare *A. G. W. Sundqvist* och dennes maka, född *Carré*. Blev elev på stat vid Kungl. Teaterns elevskola den 1 sept. 1885 och kvarstod till 1 maj 1886. Debuterade som *Anna* i

»Wermländingarna» på Stora Teatern annandag jul 1886. Bland andra roller på de kungliga scenerna voro *Papagena* i »Trollsflöjten» och *Molly* i »En oslipad diamant». Hon var sedan engagerad vid Stora Teatern i Göteborg 1887–89, i Helsingfors 1890–91, vid Vasateatern under Warberg och Strömberg 1891–92 och därefter hos Ranft. Bland hennes roller äro titelrollerna i *Miss Helyett*, *Lilla helgonet*, *Niniche*, *Jon Blund* och *Nini Fauvette*, *Emma* i »Stabstrumpetaren», *Jenny Poulsen* i »Magdalena» (Djurgårdsteatern 1892 — en uppmärksammad prestation).

Gift i Stockholm den 21 juni 1894 med skådespelaren *Knut Lambert* (se d. n.).

Karl Henrik Ljungberg. *K. T:ne* 1 sept. 1885—30 juni 1887.

Född i Norrköping den 10 jan. 1862 (son af vinhandlanden *Carl Henrik Ljungberg* och *Malla Schelin*). Efter att år 1881 ha tagit afgangsexamen vid Tekniska Elementarskolan i Norrköping ingick han vid Kungl. Teatrarnes elevskola och blef den 1 juli 1883 ordinarie elev. Hösten 1883 fick han aktörskontrakt och kvarstod i två år vid dramatiska scenen, där han bl. a. spelade *Paul* i »Fregattkaptenen», *Jens* i »Strandbybor» och *Ludvig* i »Rosa och Rosita». — Spelären 1887—1896 hade han engagement vid Svenska Teatern i Helsingfors och de båda följande spelären reste han i finska landsorten. Därefter var han engagerad vid Hjalmar Selanders, Håkansson-Svensbergs, Knut Lindroths, Einar Fröbergs och från år 1914 Allan Rydings sällskap. Bland roller, som han efter sin afgang från de kungliga teatrarne utfört, må anföras; *Birger* i »I telefon», *Kurt von Folgen* i »Krig och fred», *Peter* i »Kungsämnena», *Kjellson* i »Lilla professorskan», *Neipperg* i »Madame Sans Gêne», *Sannæs* i »Ett handelshus», *Bertil* i »Regina von Emeritz», *Polonius* i »Hamlet» och *gamle Ekdal* i »Vildanden».

Valborg Sigrid Fredrika Ulrich. *K. T:ne* 1 sept. 1885—30 juni 1888. *K. Dr. T.* 1 juli 1888—30 juni 1890. *K. Op.* (dram. afdeln.) 1 nov. 1891—31 maj 1892.

Född i Bremen den 10 dec. 1867 (dotter af gymnastikprofessorn *Axel Sigfrid Ulrich* och *Valborg Torsslow*, dotter af *Olof Ulrik Torsslow*). Under sin anställning vid Kungl.

Teatrarne spelade hon bl. a. *Malin* i »Evas systrar», *Arla* i »En räddande engel», *Abigaël* i »Ett glas vatten» och *Julie* i »Din nästas hustru». Sedan hon afgått från scenen lärde hon sig sjukvård på Sabbatsberg och verkade som sjuksköterska åren 1893—1898. Därefter ägnade hon sig åt andra allmännyttiga värf, fick anställning i Lifförsäkringsaktiebolaget De Förenade, där hon fortfarande (1918) kvarstår, och har dessutom på skilda områden utöfvat en gagnande verksamhet, särskildt inom Kvinnliga kontorist- och expeditföreningen, hvars sekreterare hon varit under en lång följd af år. På fröken Ulrichs initiativ tillkommo äfven varmmjölksautomaterna, som hon med outtröttlig energi skötte under åren 1902—1905.

Bror Isak Ture Albin Widberg. *K. T:ne* 1 sept. 1885—30 juni 1886; ånyo 1 aug. 1887—30 maj 1888. *K. Dr. T.* 1 juli 1888—30 juni 1890.

Född i Stockholm den 3 febr. 1862. Blef elev vid Kungl. Teatrarnes elevskola den 1 juli 1883, fick efter två år aktörskontrakt och var sedermera fästad vid de kungliga scenerna i två olika perioder. För öfrigt hade han anställning vid Nya (Svenska) Teatern och Folkteatern i Stockholm samt vid olika sällskap i landsorten, slutligen som skådespelare och regissör vid Alhambrateatern. Han afled i Stockholm den 14 maj 1916. — Gift i juli 1909 med *Agnes Gustafva Margareta Westberg*.

Johan Reinhold Örtengren. *K. T:ne* 1 jan. 1886—30 juni 1886; ånyo 1 aug. 1887—30 juni 1888.

Född i Torsåkers socken i Gestrkland den 5 okt. 1862. Föräldrar kaptenen *Sven Reinhold Örtengren* och *Selma Lovisa Hedlund*. Efter att ha genomgått Gefle högre elementarläroverk studerade han för *Fritz Arlberg* 1880, var elev vid Kungl. Teatrarnes elevskola 1 juli 1882—30 juni 1885 och vid Musik-konservatoriet 1883—85, där han studerade sång för professor *Günther*. På Kungl. Teatern debuterade Ö. som *Papageno* i »Trollflöjten» den 20 sept. 1885 och som *Mazetto* i »Don Juan» den 8 dec. s. å., hvarefter engagement följde. 1886—87 uppehöll sig Ö. i Paris, där han studerade sång för *Romain Bus*

sine. Bland hans roller under de ett och ett halft spelår, han var fäst vid Kungl. Operan i Stockholm, märkas *Escamillo* i »Carmen», *Lothario* i »Mignon», *Jacque Sincerès* i »Andorra-dalen» och *Plumkett* i »Martha». Dessutom talrollen *Kure* i »Strandbybor» och *Anders* i »Wermländingarna». 1888 öfverflyttade Ö. till Förenta staterna, fick genast anställning som solist i Unitykyrkan i Chicago, var under två årtionden (1890—1910) kördirigent i samma stad och 1892—1910 professor vid Chicago Musical College. Den stora svensk-amerikanska kör, han ledde, hette »The American Union of Swedish Singers», bland enskilda körer äro att nämna »The Swedish Glee-Club» of Chicago, »Sveas söner» of Rockford, »Svithiod Singing Club» of Chicago, »The Mendelssohn Club» of Rockford, »The Ladies Chorus» of Belvidere, Ill. Han var dirigent för den svensk-amerikanska konsertturnén till Sverige under utställningsåret 1897 och likaså för den elitkör, som 1910 gästade Sverige. Från nämnda år har Ö. varit bosatt i Stockholm, där han öppnade en sångskola. 1918 blef han kassör vid Kungl. Teatern.

Gift 1890 i Chicago med pianisten *Mimmi Lindström* från Hudiksvall.

Wilhelm Cappele Kloed. *K. St. T. debuter* 27 jan. 1886 och 5 jan. 1887, 2 ggr, båda gångerna som *Don José* i »Carmen». (Den 5 jan. 1887 — alltså ett år efter första uppträdandet som debutant — står å affischen: Hr Kloed *fortfar* att debitera i Don José's roll.)

Född i Kristiania den 26 juli 1855. Student i Kristiania 1874 och tog följande året examen philosophicum. Studerade sång och musik i Paris och München 1876—1878. Debuterade å Nya Teatern i Stockholm 1879 och var engagerad därstädes 1879—1886: Efter operadebuterna var han jämte M. Gründer och Anna Pettersson direktör för Vasateatern 1887—1889, hvar efter han var anställd vid Kristiania Teater.

Alma Adèle Fich-Almati, sedan Fru Rundberg. *K. T:ne gästspel:* 19 mars—8 juni 1886, 13 ggr; *fast anställning* 1 sept. 1886—30 juni 1888. *K. Op. gästspel:* 17 dec. 1890—15 febr. 1891, 7 ggr; *fast anställning:* 1 sept. 1891—30 juni 1897.

Född i New-York den 21 febr. 1861 (adoptivdotter af direk-

tören för Svenska Telegrambyrån i Stockholm *Alfred Harald Emil Fich* och *Bertha Gercken*, hvilka år 1868 från Berlin öfverflyttade till Stockholm). Efter slutade skolstudier intogs hon i musikkonservatoriet hösten 1877, där professor Günther var hennes lärare i sång. Hon blef sedan elev af Isidor Dannström och tog lektioner i plastik af Signe Hebbe, fortsatte därefter sina studier i Köpenhamn för den svenskfödda sångerskan fru Leocadie Gerlach, f. Bergnéhr, och 1881 i Wien för fru Marchesi. Då denna öfverflyttade till Paris, följde eleven henne dit och drog i tre år nytta af hennes förträffliga undervisning. Hösten 1884 återvände hon till Wien, där hon följande år på våren blef anställd vid Karlteatern af impressarion Merelli. Då denne ej kunde uppehålla sitt företag, debuterade »fröken Ficci» vid operan i Budapest som *Azucena* i »Trubaduren» och hade stor framgång. På hösten uppträdde hon som konsertsångerska i Berlin, 1888 på nyåret sjöng hon *Azucena* i Köpenhamn och *Carmen* i Hamburg. I Stockholm uppträdde hon den 19 mars som *Carmen*, var sedan anställd vid Kungl. Operan undar två spelår, gjorde därefter sångstudier i Italien, där hon äfven uppträdde i flera operapartier. I december 1890 uppträdde hon åter på Kungl. Operan, där hon sjöng *Leonora*, *Amneris* i »*Aida*», *Nancy* i »*Martha*». Hon kvarstannade nu vid Kungl. Operan i Stockholm i 6 spelår. Bland hennes roller märkas, utom de redan nämnda, *Selika* i »*Afrikanskan*», *Fides* i »*Profeten*», *Ingrid* och *bergdrottningen* i »*Den bergtagna*», *prinsessan* i »*Granadas dotter*», *Lisa* i »*Per Svinaherde*», *fru Page* i »*Muntra fruarna*», *Ortrud* i »*Lohengrin*», *Laura* i »*Gioconda*», *Lola* i »*På Sicilien*», *Gertrud* i »*Hans och Greta*», *Brünhilde* i »*Valkyrian*».

Gift i juni 1895 med operasångaren och regissören *Axel Rundberg* (se d. n.) och 12 mars 1910 med operasångaren *Gustaw Adolf Henkels* i Berlin.

Karl Mikael Bratbost. K. T:ne 1 juli 1886—30 juni 1887. K. Op. gästspel: 21 mars 1892 och 25 maj 1893; fast anställning: 1 juli 1893—30 juni 1898. K. T:ne 1 juli 1898—30 juni 1902.

Född å gården Bratbost i Kvikne socken i Österdalen, Norge, den 3 mars 1860 (föräldrarna voro gårdsbrukaren *Just. Sv. Brattebolstad* och *Anna Halvorsdatter*; namnet Bratbost tog

han efter gården, där han var född). Han ingick i militär-tjänst i Trondhem och därefter i Kristiania, kom som norsk skarpskytt till Stockholm 1882. Vid en uppvisning i gymnas-tik och exercis inför kung Oscar våren 1883 gjorde han sig bemärkt som sångare i en bland manskapet bildad kvartett. Hösten samma år började han att med understöd af konungen taga lektioner i sång för professor Ivar Hallström och Arvid Odman samt i svenska språket för fru Bertha Tammelin. Den 24 maj 1886 debuterade han på Kungl. Operan som *Ruodi* i »Wilhelm Tell» och blef engagerad för det nästföljande spel-året. Hans höga tenorröst gjorde sig fördelaktigt gällande i de roller, han fick utföra: *Tonio* i »Regementets dotter», *Oberon*, *David* i »Mästersångarna i Nürnberg» och *Silvain* i »Villars dragoner». 1897 blef han i Paris elev af Delle Sedie, stannade där till jultiden 1889, fortsatte för Maretti i Milano — fort-farande med understöd af konungen — uppträdde i Köpen-hamn på Kungl. Teatern 1890, tillhörde 1891—93 Aug. Lind-bergs operasällskap i Göteborg och återinträdde därefter i fast anställning vid Kungl. Operan, där han 1892 och 93 uppträd-t som gäst. Bland hans roller därstädes äro att anteckna *Radames* i »Aida», *Vaudemont* i »Jolanta», *Xaver* i »Häxan», *Hans* i »Brudköpet», *Toriddo* i »På Sicilien», *Tannhäuser*, *Canio* i »Pajazzo», *Ernani*, *Siegmund* i »Valkyrian» (1895), *Pollion* i »Norma», *don José* i »Carmen», *Gontran* i »Guldkorset», *Achilles* i »Iphigenia i Aulis» (1896), *Cajus* i »Falstaff», *Arnold* i »Wilhelm Tell» samt på Nya Operan *Florestan* i »Fidelio», *Gjestur* i »Tirfing», *Ebbe* i »Valdemarsskatten». Sedan han lämnat den kungliga scenen, medverkade han i den Lombergiska opera-turnén, öfvergaf så konstnärnsbanan och blef innehafvare af en tobakshandel. Död efter några få dagars sjukdom i Stock-holm den 1 aug. 1904.

Hans fack »var egentligen hjältetenorens och den tragiska, högdramatiska sångarens, såsom han visat sig i Wagners operor m. fl.» skrifer Sv. Musiktidning, som förut yttrat, att »om hr Bratbost icke är i besittning af samma klangfulla och sym-patiska stämma som hr Odman — den äger snarare en viss skärpa — så utmärkes den dock af ren intonation, säkerhet och uthållighet äfven i det högsta tonläget. En fördelaktig figur och apparition, ledighet och liflighet kom den drama-

tiska framställningen till godo». — Gift den 18 sept. 1892 med dåvarande eleven vid Lindbergska sällskapet *Agnes Regina Teresia Anderson*.

Carl Jean Benjamin Grafström. *K. T. ne* 1 juli 1886—30 juni 1888. *K. Op.* 1 aug. 1888—30 juni 1898. *K. T.* från 1 juli 1898.

Född i Stockholm den 3 april 1859 (son af konditorn *Carl Johan Grafström* och *Julie Adelaide Boutillot*). Efter studier i Musikkonservatoriet från 1883 och i Kungl. Teatrarnes elevskola från 1884 debuterade G. som *Leuthold* i »*Wilhelm Tell*» den 21 maj 1886 och har från den 1 juli s. å. oafbrutet varit anställd vid den kungl. scenen. Han blef biträdande andre regissör 1896 under C. M. Bobergs sjukdom och 1 juli 1913 föreståndare för scenens byrå.

Bland de många roller, han utfört, märkes *Sven Ersson* i »*Wermländingarna*» (som han den 24 febr. 1918 utförde för 300:de gången), *Hortensius* i »*Regementets dotter*», *Campo Mayor* i »*Kronjuvelerna*», *Härroparen* i »*Lohengrin*», *Zizel* i »*Konung för en dag*», *Mazetto* i »*Don Juan*», *Tibaut* i »*Vil-lars dragoner*», *Jarno* i »*Mignon*», *Mac Irton* i »*Hvita frun*», *Skepparen* i »*Flickan från Arles*», *Kåre Bonde* i »*Härmännen på Helgeland*».

Gift i Stockholm den 26 juni 1894 med *Inga Thyra Carola Boklund*, dotter af hofintendenten *Johan Christoffer Boklund*.

Knut Lambert Larsson, kallade sig från år 1894 *Knut Lambert*. *K. T. ne* 1 juli 1886—30 juni 1887. *Dr. T.* 1 sept. 1904—30 juni 1907. Nya *K. Dr. T.* från 1 juli 1907.

Född i Stockholm den 18 sept. 1864. Föräldrarna voro *Frans Oskar Larsson* och *Mathilda Fiebelkorn*. Han blef elev vid Kungl. Teaterns balett den 2 febr. 1876 under balettmästaren *Th. Marckhl*, var figurant 1881—86 och elev i Kungl. Teaterns elevskola 1884—86, då han blef engagerad som skådespelare. Bland hans roller under elevtiden och under spelterminen 1886—87 voro *Dauphin* i »*Ludvig XI*» (vid *Rossis* gästspel), *Thorolf* i »*Härmännen på Helgeland*», *Joe* i »*En oslipad diamant*», *Oberon* i »*En midsommarnattsdröm*», *Nils Sture* i »*Kung Erik*». Han var sedan anställd vid Vasateatern 1887—88, Stora Teatern i Göteborg 1888—90, Svenska Teatern 1890

—91, Södra Teatern 1891—1902, Olympiateatern 1902—03, förestod sommaren 1903 Brunshusteatern i Helsingfors, var 1903—04 åter vid Vasateatern och har sedan hösten s. å. varit fästad vid den gamla och den nya Dramatiska Teatern i Stockholm. Bland hans roller där äro att nämna *Gustave de Grignon* i »När damerna föra krig», *Junker Claus* i »Ambrosius», *Anatole* i »Taifun», *Gaspard* i »Debutanten och hennes far». — Gift den 21 juni 1894 i Stockholm med skådespelerskan *Helfrid Sundqvist* (se d. n.).

Carl Olof Helmer Nygren. *K. T.:ne* 1 juli 1886—30 juni 1888. *K. Op.* 1 juli 1888—30 juni 1890; ånyo 1 juli 1891—30 juni 1898. *K. T.* 1 juli 1898—1913.

Född i Hammarö, Värmlands län, den 3 okt. 1858, blef han student i Uppsala 1878 och var mycket uppburen inom kamraterskretsen såväl för sin vinnande personlighet som för sin vackra sångröst. På Kungl. Operans scen uppträdde han första gången den 21 maj 1886, då han sjöng *Melchials* parti i »*Wilhelm Tell*». Hos operans publik vann han så godt som omedelbart sympati »genom sin visserligen något sträfvä men fylliga och mäktiga baryton, sitt imponerande yttre och sitt dramatiska skaplynne». Bland hans roller kunna nämnas *Henrik Fågel-fångaren* i »*Lohengrin*», *Mefistofeles* i »*Faust*» och »*Mefistofeles*, *Lothario* i »*Mignon*», *Pizarro* i »*Fidelio*», *Ramphis* i »*Aida*», *Plumkett* i »*Martha*», *Remigio* i »*Navarresiskan*». Vintern 1890—91 vistades han i Paris för sångstudier. Den 1 mars 1897—30 juni 1898 blef han vikarierande andre regissör vid Kungl. Operan, från sistnämnda dag till sin död var han inspicient och föreståndare för scenens byrå. Han afled efter en dags sjukdom (hjärnblödning) i Stockholm den 2 april 1913. — Gift den 7 juni 1902 i Stockholm med korsångerskan vid Kungl. Teatern *Ebba Sigrid Elisabeth Ekedahl*.

Olaf Rye Poulsen. *K. T.:ne gästspel:* 16—31 aug. 1886, 10 ggr; *K. Dr. T.* 1—7 juni 1890. *K. T.* (vid Danske Kongel. Teatrets gästspel) 1—7 juni 1904.

Född i Köpenhamn den 26 april 1849, debuterade efter studier för den store komikern Phister på Kungl. Teatern därstädes den 16 april 1867 som *Jakob* i »*Erasmus Montanus*» —
Kungl. Teatrarne II.

hans äldre broder Emil debuterade samtidigt i titelrollen. Bröderna Poulsen blefvo sedan räknade till den danska scenens yppersta konstnärer, Olaf framför allt i Holbergsroller men äfven som karaktärsframställare i både danska och utländska moderna komedier. Vid sitt första gästspel i Stockholm var *Spole* i »En midsommarnattsdröm» hans första roll. Sedan följde *Henrik* i »Henrik och Pernille», *Arlequin* i »De osynlige», *Charles* i »Den första kärleken» (en 1-aktskomedi af Scribe) och *etatsrådet Hansen* i »En skandal» på Dramatiska Teatern. Under gästspelet på sistnämnda scen juni 1890 uppträdde han åter i de tre sistnämnda rollerna och dessutom som *Gerhard Hjelm* i »Kung Midas» (där fru Betty Hennings spelade Anna Hjelm) och i domstolsscenerna ur andra akten af Holbergs »Maskeraden». Såväl fru Hennings som O. Poulsen deltog därefter i »Första skandinaviska gästspelsturnén» (jämte Fredrikson, Personne, fröken Åhlander, fru Helga Rundberg m. fl.). Turnén spelade i Göteborg, Kristiania och Drammen. Vid danska K. Teaterns gästspel i Stockholm 1904 utförde Olaf Poulsen några af sina glansroller: *Jeppe* i »Jeppe paa Bjerget», *Per Degn* i »Erasmus Montanus», *Henrik* i »Henrik og Pernille», *Mäster Jacques* i »Den Gjerlige», *Löjtnant von Buddinge* i »Gjenboerne», *Direktör Friis* i »Den kjære Familie» samt en liten roll i Esmanns »Det gamle Hjem».

Sommaren 1915 uppträdde han i Göteborg på Nya Teatern. Våren 1917 tog han afsked från Köpenhamns Kungl. Teater, där hans sista uppträdande egde rum den 16 april.

Gift 1872 med dansösen *Emilie Henriette Bryde* (d. 1909).

Julia Håkansson, född *Stenius*. K. Dr. T. debuter: 28 okt. 1886, 10 febr. 1887 och 1 april 1887. Nya K. Dr. T. från 1 juli 1907.

Född den 4 sept. 1853 på Löfstaholm (beläget mellan Märsta och Sigtuna). Föräldrar köpman *David Stenius* och *Eleonora Thorslund*. Gift med operasångaren *Hjalmar Håkansson* (se d. n.), debuterade hon vid 33 års ålder efter studier för fru H. Winterhjelm och fröken *Signe Hebbe* på Dramatiska Teatern den 28 okt. 1886 som *Nora* i »Ett dockhem», därefter under spelårets lopp som fröken *Svensden* i »Tre par» och ytterligare som *Antoinette* i »Klädeshandlaren och hans måg». Framför

allt den första debuten väckte både öfverraskning och starkt bifall. Hon blef af direktör Willman erbjuden engagement men föredrog efter en studieresa till Paris att antaga ett anbud från Svenska Teatern i Helsingfors. Under säsongen 1887—88 uppträdde hon därstädes först som *Rebecka* i »Rosmersholm» mot Aug. Lindberg som Rosmer, därefter som *Florizel* i »Ett besök», *Kristina* i »Mäster Olof», *fröken Svendsen* i »Tre par», *Thalea* i »Häxan» m. fl. I Helsingfors omfattades hon med största välvilja och erhöll höga loford af kritiken. Våren 1888 var det åter tal om hennes engagement vid Kungl. Dramatiska Teatern. Hon tog emellertid anställning hos Lindberg 1888, kvarstod i hans trupp intill 1891, uppträdde under de följande åren som gäst i Göteborg, Kristiania, Bergen, Helsingfors och på Vasateatern i Stockholm (maj 1893). Hos Ranft var hon anställd 1895—98 (vid Vasateatern under Ranfts första säsonger därstädes), hade i förening med Tore Svennberg eget sällskap 1898—99, var därefter åter engagerad hos Ranft, då hon mest uppträdde på Svenska Teatern, gästspelade i Finland och i svenska landsorten och hade åter resande sällskap, intill 1905 i förening med Svennberg och 1905—07 ensam, hvarpå hon lät engagera sig vid nya Dramatiska Teatern, där hon fortfarande kvarstår.

En lika rikhaltig som lysande spellista omfattar hennes verksamhet före hennes anställning vid Kungl. Dramatiska Teatern. Bland hennes roller voro, förutom de redan nämnda: i Ibsens skådespel *Hjördis* i »Kämparna på Helgeland», *Svanhild* i »Kärlekens komedi», *Hilde* i »Byggmästar Solness», *fru Alving* i »Gengångare», *Hedda Gabler*, *Rita* i »Lille Eyolf», *fru Borkman* och *Ella Rentheim* i »Johan Gabriel Borkman», *Maja* i »När vi döda vakna», *Lona Hessel* i »Samhällets pelare» — i andra skådespel af nordiska författare *Tekla* i »Fördringsägare», *Henriette* i »Brott och brott», *Elise* i »Dödsdansen», *fru Kristine* (modern) i »Mäster Olof», *Svava* i »En handske», *Anna Hjelm* i »Kung Midas», *fru Birckner* i »Kärlek», *Anna* i »Strandbybor», titelrollen i *Fru Marie Grubbe*, — i klassiska skådespel *Hermione* i »En vintersaga», *Beatrice* i »Mycket väsen för ingenting», *drottningen* i »Hamlet», titelrollen i »Minna von Barnhelm» — och i moderna skådespel och komedier af icke-skandinaviska författare *Frou-frou*, *Mar-*

guerite Gautier i »Kameliadamen», *Cyprienne* i »Låt oss skiljas», *grefvinnan* i »När damerna föra krig», *Dolores* i »Allt för fosterlandet», *Zusanne* i »Generaldirektörn», *Emma Scarli* i »Stulen lycka», *Agnes Jordan*, *Magda* i »Hemmet», *grefvinnan Beate* i »Lefve lifvet», *Elisabet* i »Undangömd lycka», de båda kvinnliga hufvudrollerna i »Ensamma människor» och i »Moder jorden», *Paola* i »Tanquerays andra hustru», *mrs Erlynne* i »Solfjädern», *Sapho*, *Mariana*.

På Dramatiska Teatern har hon utfört några af sina tidigare roller *Anna Hjelm*, *fru Borkman*, *fru Alving* samt *Gina Ekdal* i »Vildanden», *Lissy Bertram* i »Skärseld», *Klytemnestra* i »Elektra», *hertiginnan de Reville* i »Sällskap där man har tråkigt», *baronessan de Mantes* i »Osvuret är bäst», *gamla fru de Tréville* i »Äfventyret», *Clotilde* i »Familjen Benoiton». 1913 erhöill hon »Litteris et artibus».

Alma Hultcrantz. *K. St. T.* debuter 24 nov. 1886 och 8 juni 1887.

Född i Stockholm 1861. Elev af sånglärarinnan *Isabella Beckman* i Stockholm och *Saint-Yves Bax* i Paris. Kom där efter till Nya Teatern i Stockholm, där hon uppträdde som *Fiametta* i »Boccaccio», hvarefter hon den 24 nov. 1886 debuterade på operascenen som *Zerlina* i »Don Juan» och den 8 juni 1887 som *Grefvinnan* i »Figaros bröllop». År 1888 for hon till Amerika, där hon erhöill engagement som solist vid en af de större kyrkorna i New-York, samt företog flera konsertresor i Amerika (bl. a. tillsammans med tenorsångaren *Theodor Björkstén*). — Gift med norske köpmannen *Wilhelm Castberg* och bosatt i Chicago.

Beata Alexandra Lundqvist, sedan *Fru Thyselius.* *K. Dr. T.* debut. 27 nov. 1886.

Född i Stockholm den 17 febr. 1862. Sjutton år gammal kom hon 1879 till Kungl. Teatrarnes elevskola, hvarefter hon hösten 1881 fick anställning hos *Josephson* och *Holmquist* vid Nya Teatern och stannade där i tre år. Under spelåret 1884—1885 var hon engagerad vid *Albert Ranfts* sällskap i landsorten och 1885—1886 vid *Sternvall-Skottes* sällskap, som under september 1885 spelade på Stora Teatern i Göteborg.

därefter i fyra månader på Mindre Teatern därstädes och under återstoden af spelåret i de sydsvenska städerna samt på Folketeatret i Köpenhamn, där hon fick ett odeladt och synnerligen fördelaktigt erkännande för sitt utförande af *Svea* i »Hur man gör godt». För öfrigt tillvann hon sig under sin vistelse i Göteborg stora sympatier äfven för så fordrande uppgifter som *Florizel* och *Signe* i Edvard Brandes' »Ett besök» och »En förlofning» samt titelrollen i Alex. Dumas fils' »Denise». Den 27 nov. 1886 debuterade hon på Kungl. Dramatiska Teatern som *Denise*, men då hon där ej erhöll engagement, företog hon på våren 1887 en studieresa till Paris, där hon uppehöll sig i fyra månader. Ett par år senare företog hon ånyo en kortare studieresa dit. Hösten 1887 ingick hon i det associationsföretag, som då förhörde Nya Teatern i Stockholm och för hvilket Aug. Warberg, Aug. Falck och Axel Collin stodo i spetsen. Här kvarstod hon äfven sedan E. Hjertstedt hösten 1888 öfvertagit teatern. Bland hennes roller å nämnda scen må framhållas *Drottningen* i »De tre musketörerna», titelrollen i »Regina von Emmeritz», *Desdemona* i »Othello» och *Konni* i Edvard Brandes »Öfvermagt». Vid Svenska Teatern kvarstod hon till januari 1890, hvarefter hon under februari—juni 1890 deltog i Hjalmar Selanders Finlands-turné såsom sällskapets primadonna.

År 1890 ingick hon äktenskap med skriftställaren *Erik Thyselius* och lämnade då scenen. Några år senare tog fru Thyselius anställning i Th. Tjäders byrå för uthyrning af våningar, försäljning af egendomar m. m., hvilken innehades af hennes syster, fröken Anna Lundqvist. Då denna år 1906 sålde affären, grundade fru Thyselius hösten 1907 en liknande affär, som hon fortfarande innehar, och har på detta område utvecklat stor energi.

Emma Mathilda Engdahl, född Madsén. *K. St. T. gästspel*: 14 jan.—9 febr. 1887, 4 ggr.

Född i Petersburg den 26 april 1852 (dotter af juveleraren *Peder Madsén* och *Maria Sandelin*). År 1871 gifte hon sig med apotekaren *Emil Engdahl*, men äktenskapet upplöstes 1879 genom skilsmessa. Dessförinnan hade fru Engdahl, hösten 1875, erhållit anställning vid Nya Teatern i Helsingfors, där

hon debuterade den 19 nov. som *Adina* i »Kärleksdrycken». Hösten 1877 företog hon en studieresa, först till Milano, där hon idkade sängstudier för signora Della Valle och professor Lamperti, sedan till Paris, där hon studerade för madame Viardot-Garcia. Efter återkomsten till Finland anställdes fru Engdahl ånyo vid Nya Teaterns operascen, »där hon genom sin veka, sympatiska mezzo-sopran och sitt sannt dramatiska föredrag förvärfvade sig stort erkännande». Hösten 1880, sedan operaafdelningen vid Helsingforsteatern blifvit upplöst, åtföljde hon fröken Signe Hebbe på en konstresa genom de skandinaviska länderna. Året därpå reste hon till Paris och studerade sängkonsten där under närmare ett års tid. I februari 1883 debuterade hon på stora operan i Petersburg som *Margareta* i »Faust», och dessutom uppträdde hon i flera af Östersjöprovincernas större städer. Vid hennes gästspel i Stockholm uppträdde hon två gånger som *Margareta* i »Faust» och två gånger som *Maria* i »Trumpetaren från Säckingen».

År 1890 ingick hon nytt äktenskap med hofrättsnotarien K. R. Jägerskiöld.

Pauline Lucca, baronessa von Wallhofen. K. St. T. Gästspel: 5 maj—4 juni 1887, 7 ggr.

Pauline Lucca föddes i Wien den 25 april 1841, fadern var venezianare, modern tysk adelsdam. Hon fick sin utbildning under ledning af R. Lewy i Wien, var till en början korist vid hofoperan, uppträdde som sängerska i Olmütz, Prag och Berlin samt på konstresor i England, Frankrike, Ryssland och Amerika, var engagerad vid hofoperan i Wien 1874—1889, egnade sig sedan hufvudsakligen åt undervisning i säng. »Hennes konstnärliga styrka låg i den originella individualiteten och genialiskt träffsäkra, ofta gripande framställningen af karaktärer. Rösten var varm i klangen och modulationrik.»

Vid sitt första besök i Stockholm i oktober 1886 uppträdde Lucca uteslutande som konsertsängerska. Vid sitt andra besök våren 1887 uppträdde hon på Kungl. Teatern som *Carmen*, *Selika* i »Afrikanskan», *Margareta* i »Faust», *fru Ström* i »Muntra fruarna i Windsor» och *Leonora* i »Trubaduren».

Hon afled i Wien den 28 febr. 1908.

Jenny Augusta Elisabeth Brandt. *K. T:ne* 1 juli 1887—30 juni 1888. *K. Op.* (dram. afdeln.) 1891—1892.

Född i Stockholm den 13 dec. 1867, blef elev vid Kungl. Teaterns balettskola den 1 sept. 1881 och premierelev 1886. Tillhörde under spelåret 1887—1888 den dramatiska scenen, blef premierdansös 1889, afgick från Kungl. Teatern 1892, gift i augusti nämnda år med ingenjören *Hjalmar Nordqvist*.

Bland hennes talroller må nämnas: gossen *Olof* i »Samhällets pelare» (1877), *Anna* i »Ett minnesblad» (1879), *Emmy* i »Guldfiskar» (1887), *Adelheid* i »Askungen» (s. å.).

Anna Maria Klemming. *K. T:ne* 1 juli 1887—30 juni 1888; *K. Op.* 1 aug. 1888—8 aug. 1889.

Född i Stockholm den 6 febr. 1864 (föräldrarna voro bleckslagerifabrikören *V. L. Klemming* och *Maria Elisabeth Burman*). Vid 17 års ålder började hon 1882 studera sång i konservatoriet för *H. Hakansson*. 1885 fortsatte hon sina studier för *F. Arlberg* i Köpenhamn, där hon äfven uppträdde som konsertsångerska. Hon debuterade på Kungl. Teatern i Stockholm som *Matilda* i »*Wilhelm Tell*» den 24 april 1887 och som *Julia* i »*Romeo och Julia*» den 13 juni s. å., hvarefter hon blef engagerad, fick den ena betydande rollen efter den andra och intog snart en primadonnas ställning. En tilltänkt studieresa till Paris omintetgjordes genom den häftiga nervfeber, som afbröt hennes korta och högst lofvande konstnärsbana. Hon dog den 8 aug. 1889.

Förutom de båda debutrollerna sjöng hon på Kungl. Operan *Margareta* i »*Faust*», *donna Anna* i »*Don Juan*», *Elsa* i »*Lohengrin*», *Eudora* i »*Judinnan*», *Agatha* i »*Friskyttan*», *Katarina* i »*Hårdt mot hårdt*», *prinsessan* i »*Per Svinaherde*», *Venus* i »*Tannhäuser*», *Helena* i »*Mefistofeles*», *Belline* i »*Andorradalen*», *Neméa* i »*Konung för en dag*», *Philomèle* i »*Kungen har sagt det*», *Ingeborg* i »*Den bergtagna*», *Marie* i »*Regementets dotter*» och *Valentine* i »*Hugenotterna*».

Redan vid debuterna väckte hon den största sympati genom sin yppiga, bländande nordiska skönhet, sitt behagliga uppträdande och sin bedärande klara, höga och jämna sopran, sin naturliga tongifning och omsorgsfulla artikulation. Man anmärkte att en viss köld eller flegma tycktes hindra henne

från att släppa sig riktigt lös. I det rent dramatiska visade hon likväl goda anlag, i opera comique'n uppenbarade hon skälmskhet och humor, ägde dessutom naturlig känslofullhet. De stora uppgifterna uppbyros af lyrisk renhet, i hennes bästa uppgifter af naturlig hänförelse. Frihet från alla olater och allt manér i sång och aktion utmärkte henne alltid.

Carolina Maria Sandell, sedan fru Bäckström, därefter fru Sandell. *K. T:ne* 1 juli 1887—30 juni 1888. *K. Dr. T.* 1 juli 1888—30 juni 1898. *Dr. T.* 1 juli 1906—30 juni 1907. *Nya K. Dr. T.* 1 juli 1907—30 juni 1910.

Född i Stockholm den 13 juli 1861 (föräldrarna voro kassören *Gustaf Vilhelm Sandell* och *Sofia Carolina Cederbom*), studerade hon vid Kungl. Teaterns elevskola 1881—82, debuterade vid Stora Teatern i Göteborg under Lorentz Lundgrens direktörs-tid den 18 jan. 1884 som *Généviève* i »De onyttige» och den 8 febr. i hufvudrollen i »Elfvan» och var anställd vid nämnda teater den 1 febr. 1884—15 juni 1885. Under denna tid utförde hon en mängd roller, bland dem *Gurli* i »En råddande ängel», titelrollen i *Dora*, *Natalia* i »Furstinnan Gogol», *Hedvig* i »Vildanden», *Ofelia* i »Hamlet», *Yvonne* i »Seraphine». Hösten 1885 tog hon anställning vid Nya Teatern i Stockholm hos Josephson och Holmquist och väckte där allt ifrån sina första steg stort uppseende genom sina väl genomtänkta och utarbetade prestationer, utmärkta för »osökt naivitet och spiritualitet, inre glöd och öfvertygande sanning, oräddhet i känsloframställningen, säkert grepp på det hufvudsakliga i karaktären», dramatisk intelligens med ett ord. Hon spelade några flickroller i »Sabinskornas borttröfvande», »Höstsol», »Världluft», »Tilli», »Barnet» och större roller i »Väninnor», »Arbetarens hustru» (zigenerskan *Kerttu*), »Ett val» (*Eva*) och »En förlofning». Efter två år vid denna scen öfvergick hon 1887 till Kungl. Teatern, där hon gjorde sin entré på Stora Teaterns scen som *Elfrida* i »Askungen». Under de elfva år, hon nu tillhörde kungliga scenen, fick hon många betydande uppgifter, bland dem titelrollen i »Rättan», *Fanchon* i »Syrsan», *Francine* i »Francillon», *Julia* i »Galeotto», *Louise* i »Kabal och kärlek», *Marie* i »Clavigo», *Svanhild* i »Kärlekens komedi», *Leonora* i »Ära», *Lois* i »Skiljovägen», *Bertha* i »Sanna kvin-

nor», de kvinnliga hufvudrollerna i »Återgång», »Moln», »Skandalen i natt», »Ett ungarls hem», »Förr i världen», *fröken Bernick* i »Samhällets pelare», *Marta* i »Ewig kärlek», *mrs Allingham* i »I brist på bevis», *Ofelia*, som hon förut spelat i Göteborg, och *Aimée* i »Barnet», som hon spelat på Nya Teatern, *Jane de Simerose* i »Damernas vän», *Janik* i »Fribytaren», *Marie* i »Under Stuarts fana», *Militza* i »För kronan», *Anna Holm* i »Blommor i drifbänk». I roller som *Erik* i »Unga greffen» och *Dorothea* i »Herr Dardanell och hans upptåg på landet» kom hennes glada och friska skämtlynne till sin rätt, och hennes framställning af *Sagnil* i »Gerhard Grim» (på en soaré på Operans provisoriska scen våren 1898) blef med rätta omtalad som en genialisk prestation.

Hösten 1898 öfvergick fru Sandell till Nya Teatern, där hon gjorde en mycket intresseväckande entré i Knut Hamsuns »Vid rikets port» och där hon kort efteråt i *Törnestigen* öfveraskade genom en karaktärsfull framställning af en gammal kvinna — ett för henne nytt område. Den följdes af några andra gummtyper, förträffligt individualiserade, *modern* i »Mäster Olof» (prosupplagan), *gammalmor* i »Stor-Klas och Lill-Klas», *fru Lena* i »En lyckoriddare», *biskopinnan Bang* i »Pål Lange och Tora Parsberg». Bland hennes andra uppgifter från denna tid märkes *drottning Kristina* i »En skugga».

1906 återgick fru Sandell till Dramatiska Teatern, uppträdde under det sista spelåret på den gamla scenen bl. a. som *professorskan Kanning* i »Gertrud» och utförde vid den nya Dramatiska Teaterns invigningsföreställning *moderns* roll i »Mäster Olof» (versupplagan). På denna scen uppträdde hon sedan i titelrollerna i »Candida» och »Anna Pedersdotter», samt i »Tigerhuden», »Damen med dockan» (*Pauline*), *fru Felicie Dag* i »Daglannet» m. fl.

Gift den 8 dec. 1889 i Stockholm med skådespelaren *Oscar Bäckström* (se d. n., äktenskapet upplöstes i juni 1891).

Axel Lorentz Theodor Lindblad. *K. T:ne* 1 aug. 1887—30 juni 1888.

Född i Stockholm den 7 juli 1861. Elev vid Kungl. Teaterns elevskola 1 juli 1879—30 juni 1884. Under elevtiden fick han uppträda i flera talroller på båda de kungliga scenerna,

som *Torolf* i »Härmännen på Helgeland», *Florizel* i »En vintersaga», *Axel* i »Evas systrar» m. fl. I sång var han elev af Ivar Hallström och senare af Fritz Arlberg. Han hade mot slutet af sin elevtid äfven fått utföra ett och annat mindre sångparti. Spelåret 1884—85 tillhörde han Nya Teatern under Josephson och Holmquists chefskap och gjorde lycka i flera operettpartier, som *mr Gris* i »Ruter kung», *Grenicheux* i »Corneilles klockor» m. fl., därefter var han under två spelår fästad vid Bjarne Lunds operasällskap, där han sjöng stora tenorpartier, däribland *hertigen* i »Rigoletto», *Tonio* i »Rege-mentets dotter», *Alfredo* i »Den vilseförda», *Manrico* i »Trubaduren». 1887—88 var han engagerad vid Kungl. Teatern och sjöng där med framgång *Lionel* i »Martha» m. fl. partier. Efter att ha lämnat Kungl. Teatern var L. anställd vid Vasateatern (en kort tid 1889) samt vid Fröbergsska sällskapet, vid Eldoradoteatern i Kristiania, vid Lombergs opera, Selanders operettafdelning och E. Lindens operaturné, till dess han 1905 bildade ett eget opera- och operettsällskap.

A. Lindblads operettsällskap upplöstes 1914, hvarefter L. 1915 blef fästad vid Apolloteatern i Helsingfors. Efter denna teaters upplösning 1917 öppnade han en elevskola i samma stad. Gift 1886 med skådespelerskan Anna Söderström (f. i Jönköping).

Frans Gustaf Envall. *K. T.*ne 1 sept. 1887—30 juni 1888. *K. Dr. T.* 1 juli 1888—30 juni 1898. *Dr. T.* 1 juli 1898—30 juni 1907. *K. Dr. T.* (den nya) från 1 juli 1907.

Född i Stockholm den 24 maj 1859 (son af sadelmakaren *Johan Alfred Envall* och *Anna Gustafva Carlquist*). Var elev vid Kungl. Teaterns elevskola 1 juli 1878—30 juni 1880 och fick äfven privat undervisning af H. Christiernsson, var därefter engagerad vid Stora Teatern i Göteborg 1880—85 under Hillbergs, F. Hedbergs och L. Lundgrens direktörskap, hos A. Ranft i landsorten 1885—86 och vid Nya Teatern i Stockholm under Josephson och Holmquist 1886—87.

Bland hans roller vid Dramatiska Teatern är *Michalsky* i »Åra», *Slanken* i »Härda sinnen», *Stein* i »Förr i världen», *Geronte* i »Scapins skälmstycken», *Badaren-tiggarmunken* i »Vasantasena», *Dra'gosch* i »Bröllopet på Valéni», *Peder Ulf-*

son i »Dagen gryr», *Vädersten* i »Herr Dardanell och hans upptåg på landet», *Tiggaren* i »Till Damaskus», *Foldal* i »John Gabriel Borkman», *Lord Ruthwenn* i »Maria Stuart i Skottland», *vålnaden* i »Hamlet».

Blef lärare vid elevskolan 1897 och skolans föreståndare 1904. Erhöll »Litteris et artibus» den 1 dec. 1907. Gift i Stockholm den 14 juni 1898 med skådespelerskan *Agda Annie Maria Mayer* (f. 1860).

Johanna Lovisa Fahlman, född **Jensen**. *K. T.*ne 1 sept. 1887—30 juni 1888. *K. Dr. T.* 1 juli 1888—30 juni 1898. *K. Op. soirées* (med biträde af Kungl. Dramatiska Teaterns personal) 8 maj 1894 o. 11 maj 1897. *Dr. T.* 1 juli 1898—30 juni 1901.

Född i Njurunda, Västernorrlands län, den 30 juni 1856, dotter af skeppsbyggmästaren *Severin Georg Jensen* och *Julia Hanson*. Hon tog sängstudier vid konservatoriet, gifte sig vid 19 års ålder i Stockholm den 10 april 1875 med bokhållaren *Frans Georg Eugène Fahlman* och blef änka 1876. Hon började nu taga lektioner i talets konst för fru Bertha Tamelin och debuterade på Nya Teatern (under fru Stjernströms styrelsetid) den 2 maj 1878 som *Mary Morris* i Bret Harts skådespel »Äfventyrlif». Redan den 25 maj uppträdde hon i en ny roll *Marie Letellier* i »Huset Fourchambault». Hon vann publikens och kritikens ynnest, tack vare sitt strålande yttre, sitt friska, hurtiga uppträdande och ej minst tack vare sin varma och djupa, sällsynt fylliga och klangfulla röst. Hon stannade vid Nya Teatern under det närmast följande spelåret och spelade bl. a. *grefvinnan* i »Bertrand de Born» och (aug. 1879) *Karin Månsdotter* i Börjesons »Erik den fjortonde». Från den 1 okt. detta år var hon engagerad vid Stora Teatern i Göteborg, där hon stannade två år, först under A. Regnérs, därefter under Emil Hillbergs chefskap. I Göteborg uppträdde hon bl. a. som *Boccaccio* och lär ha rett sig ganska väl, äfven med sångpartiet. Sommaren 1881 medverkade hon på Djurgårdsteatern, där Tivander då förstärkt sin trupp med flera tillfälliga »gäster». Bl. a. uppfördes där »I smyg» (»Sällskap där man har tråkigt», som då för första gången presenterades för den svenska publiken) med fru Fahlman i *grefvinnan de Cérans* roll. Från hösten detta år till 1887 tillhörde

hon åter Nya Teatern i Stockholm, som nu stod under Josephsons och Holmquists befäl. Hon blef där flitigt använd i mycket varierande uppgifter: *mrs Clarkson* i »Främlingen», *Furia* i »*Catilina*», *Kristina* i »*Mäster Olof*» vid första uppförandet af Strindbergs skådespel, *Regina von Emmeritz*, *prinsessan Eboli* i »*Don Carlos*», *Celia* i »*Som ni behagar*», *Jacqueline* i »*Ljusstaken*», titelrollen i *Lilla slarfvan* och *Messalina* i »*Arria och Messalina*», som blef en verklig glansprestation.

Våren 1887 uppträdde hon på Södra och Djurgårdsteatern som *Cyprienne* i »*Låt oss skiljas*» och *Clotilde* i »*Familjen Benoiton*».

Vid den kungliga scenen, där hon var anställd 1887 till 1901, fick hon till sin första roll *Thalea* i »*Häxan*» (på Stora Teatern), som ej låg rätt för hennes lynne och läggning. På Dramatiska Teatern spelade hon under dessa år *Beatrice* i »*Mycket väsen för ingenting*», *grefvinnan* i »*Gnistan*», *Kristina* i »*Mäster Olof*» (verseditionen, vid dess första uppförande på scenen), *grefvinnan Zicka* i »*Dora*», *Suzanne d'Ange* i »*Falska juveler*», *lady Milford* i »*Kabal och kärlek*», *Sanda* i »*Bröllopet på Valéni*», titelrollen i *Grefvinnan Sarah*, *Magda* i »*Hemmet*», *Messalina*, *grefvinnan Orsina* i »*Emilia Galotti*», *Lona Hessel* i »*Samhällets pelare*», *Rosa* i »*Pater noster*», *Clotilde* i »*Fjärilsfebern*» och *Clotilde* i »*Rättan*», *fru Noirel* i »*Lilla svärmor*», *prinsessan Elise* i »*Madame Sans-Gêne*», *Claire de Beaulieu* i »*Herr Derblays giftermål*» (på en soaré den 11 maj 1897), *Regina von Emmeritz*, *markisinnan Elena* i »*På nåd och onåd*», *Odette*, *drottningen* i »*Hamlet*», *Fru Inger till Östråt*, *Basilea* i »*För kronan*».

Sommaren 1901 tog fru Fahlman engagement hos Alb. Ranft. Hon uppträdde först på Djurgårdsteatern i en fransk fars »*Sendraget*», därefter hufvudsakligen på Svenska Teatern. Bland hennes roller voro *Tekla* i »*Fordringsägare*», *Adelaide* i »*Johan Ulfstjerna*», *majorskan* i »*Hjältar*», *Herodias* i »*Johannes*», *mrs Warren* i »*Mrs Warrens yrke*», *majorskan på Ekeby* i »*Gösta Berlings saga*», den kvinnliga hufvudrollen i *Nihilisten*, *grefvinnan Terzky* i »*Wallenstein*», *fru Haberland* i »*En kvinnas roman*», *fru Gudula* i »*De fem Frankfurterna*», *fru Lavinia* i »*Det lyckliga valet*», *grefvinnan* i »*Primrose*». Älskvärda, spirituella och hjärtevarma äldre damer utförde